

„O zwierzętach i ludziach” - opowieść o człowieczeństwie, które nie ma ceny

Film dokumentalny o Janie i Antoninie Żabińskich, twórcach warszawskiego ZOO, którzy podczas wojny uratowali kilkuset Żydów, ukrywając ich w pustych klatkach dla zwierząt i w swojej willi na terenie ZOO. Film jest dostępny na platformie internetowej Austin Polish Film Festival od 7 do 14 listopada: <https://www.austinpolishfilm.com/>

Film był pokazywany 22 czerwca 2021 r. w ponad 750 amerykańskich kinach. Zapowiedź filmu ukazała się w magazynie „Culture Avenue”:

Film „O zwierzętach i ludziach” w amerykańskich kinach

70 min., dokument, 2019 r.

Reżyseria: Łukasz Czajka

Autor: Łukasz Czajka

Redaktor: Jakub Piątek

Muzyka: Marcin Masecki

Producent: Anna Wereda

Akcja filmu rozpoczyna się na kilka lat przed II wojną światową, kiedy ZOO tętni egzotycznym życiem. Ludzie żyją wśród zwierząt: Żabińscy, których willa znajduje się w centrum ZOO, dzielą swój dom ze skrzydlatymi i futrzastymi stworzeniami, zapraszając je do swoich pokoi, a nawet łóżek. To idealne współistnienie oparte na miłości i fascynacji. Jednak idylliczną scenerię niszczy najazd wojsk niemieckich.

Bomby zniszczyły nie tylko budynki ZOO. Zabiły też jego mieszkańców. Martwe żyrafy, słonie czy antylopy to nie tylko symbole, które uwrażliwiają nas na zabijanie ludzi. Ich obecność na ekranie potęguje absurd wojny, która nie wybiera swoich

ofiar. Celem wojny nie jest eliminacja wrogów, ale zabicie wszystkich żywych stworzeń, w tym tych najbardziej niewinnych: zwierząt.

Ale paradoksalnie dokument „O zwierzętach i ludziach” to film o życiu i dobru, a nie o śmierci i złu.

*

Łukasz Czajka

Od reżysera

Film „O ludziach i zwierzętach” („Of Animals and Men”) to dokument o tym, co działo się w warszawskim ZOO przed i podczas II wojny światowej. Głównymi bohaterami filmu są Jan Żabiński, twórca i wieloletni dyrektor ZOO oraz jego żona Antonina Żabińska. W czasie wojny oferowali schronienie Żydom i polskim bojownikom ruchu oporu, ukrywając ich zarówno w opuszczonym ZOO, jak i we własnym domu. Ocenia się, że uratowali ok. 300 osób. „Goście” ukrywali się w ZOO od kilku dni do kilkunastu miesięcy

W filmie zostały wykorzystane duże fragmenty autobiografii Antoniny Żabińskiej „Ludzie i zwierzęta”, dlatego to żona dyrektora ZOO jest w filmie narratorką. Opowiada ona o wszystkich, z którymi była blisko, przypomina różne i wesołe i dramatyczne momenty, opisuje też sytuację w warszawskim ZOO przed wojną i w czasie jej trwania. Cenne też są jej komentarze na temat wojennej Warszawy i Polski.

Film zawiera wywiady z ostatnimi żyjącymi świadkami tamtych wydarzeń: z Moshe Tiroshem, który ukrywał się w ZOO jako dziecko oraz z Krzysztofem Prochaską, którego matka znalazła schronienie w willi Żabińskich, a także z Teresą Żabińską, córką Jana i Antoniny. Nie zabrakło również materiałów archiwalnych, które nigdy wcześniej nie były emitowane, m.in. sceny przedstawiające rodzinę Żabińskich, ich willę i ogród zoologiczny.

Niemymi bohaterami filmu są zwierzęta i ich stany emocjonalne, których doświadczają (przeżony lew, małpy obserwujące bombardowanie ZOO). Możemy również zobaczyć emocje wywołane przez zwierzęta, gdy ludzie widzą je twarzą w twarz (na przykład przeżone oczy Mosze, gdy spotyka lwa).

Film rozgrywa się w ZOO lub parkach przypominających ZOO. Ta zasada zostaje złamana dopiero wtedy, gdy do ogrodu zoologicznego wkracza niemiecka artyleria.

Jan Żabiński, twórca warszawskiego ZOO

Ludzie i zwierzęta tworzyły jedną rodzinę

Córka Jana i Antoniny Źabińskich, Teresa, później Źabińska-Zawadzki (1944-2021)

Syn Jana i Antoniny Żabińskich, Ryszard, zwany Rysiem (1932-2019)

Willa Żabińskich na terenie ZOO

Antonina Żabińska przy fortepianie. Muzyka była sygnałem, dla ukrywających się w piwnicy willi ludzi.

*

Biogram reżysera:

Łukasz Czajka urodził się w Warszawie. Jest absolwentem Szkoły Wajdy. Jest również absolwentem nauk politycznych Uniwersytetu Warszawskiego oraz Centrum Studiów Latinoamerykańskich. Jest doświadczonym reporterem telewizyjnym oraz twórcą i projektantem gier wideo, które zostały przetłumaczone na kilkanaście języków obcych. Od czterech lat jest zafascynowany historią rodziny Żabińskich i wojennymi wydarzeniami w warszawskim ZOO. Zaangażował się w działalność Praskiego Towarzystwa Monopol Warszawski, które między innymi podejmuje inicjatywy artystyczne, takie jak koncerty i spektakle teatralne w Izbie Pamięci Jana i Antoniny Żabińskich.

Reżyser Łukasz Czajka